

Dansk eksportvækst har været lav siden finanskrisen blandt OECD-lande

Uanset om man måler på udviklingen i eksporten i mængder eller i værdi, var Danmark stadig ikke oppe på 2008-niveauet i 2012. Eksportmængden er særlig relevant i forhold til beskæftigelsen, og her var den danske eksport i 2012 endnu ikke på niveau med eksporten i 2008. Andre OECD-lande har været hurtigere til at skabe eksportvækst, og derfor indtager Danmark en placering som nr. 26 af 34 lande.

Værst ser det ud, når man fokuserer på eksporten som velstandsskabende, idet Danmark ligger tredjesidst på eksportudviklingen i værdier målt i US Dollars (USD). Årsagen, til at placeringen er ringere i værdi end på mængde, skal primært findes i valutakursudviklingen. Den danske krone er (sammen med euroen) deprecieret overfor USD fra 2008 til 2012, hvilket betyder, at vi kan importere færre varer for den samme mængde eksport. Det gør isoleret set danskerne fattigere.

Det er imidlertid også bemærkelsesværdigt, at Danmark har haft en svag prisudvikling på eksportvarer i perioden sammenlignet med andre OECD-lande. I en årrække har økonomer neddroset udfordringerne med den lave vækst i eksportmængde, fordi Danmark samtidig har formået at få en højere pris for varerne. Målt i national valuta rækker eksportudviklingen dog kun til en plads som nr. 27 af 34 OECD-lande, selvom prisstigninger medregnes.

Billedet af en relativt svag eksportudvikling bekræftes, når man fokuserer på eksporten af industrivarer. Danmark ligger i først halvår af 2013 på samme niveau som første halvår af 2008 - vel at mærke i løbende priser (DKK). Og sammenlignet med de øvrige OECD-lande placerer det Danmark som nr. 21 af 29 lande, når man måler på udviklingen i industrieksport siden 2008 i fælles valuta.

En plausibel forklaring på den generelt svage danske eksportudvikling - sammenlignet med andre lande - er, at Danmarks lønkonkurrenceevne forsat er svag.

Dansk eksportmængde på 2008-niveau giver OECD-placering som nr. 26

Eksportudviklingen i Danmark har betydning for både den danske beskæftigelse og for den danske velstand. For beskæftigelsen er særligt den danske eksportmængde vigtig, da øgede eksportmængder kræver flere ansatte eller øget produktivitet. Når man derimod har fokus på velstandsudviklingen, bliver også den relative prisudvikling på landenes eksportprodukter og valutakursudviklingen vigtig.

Både udvikling i eksportmængde og eksportværdi er således vigtig. Vi behandler først eksport i mængde og dernæst eksport i værdi.

Sammenligner vi mængdeudviklingen i dansk vare- og serviceeksport siden 2008, hvor finanskrisen ramte verdensøkonomien, med andre OECD-lande, indtager Danmark en plads som nr. 26 ud af 34 lande, jf. tabel 1.

Tabel 1. Eksportudvikling i mængder, indeks 2008=100

	2008	2009	2010	2011	2012
1 Korea	100	99	113	124	128,8
2 Estonia	100	79	97	120	127,0
3 Turkey	100	95	98	106	123,6
4 Slovak Republic	100	84	97	109	119,7
5 Mexico	100	86	105	113	117,9
6 Czech Republic	100	89	103	113	117,7
7 Australia	100	105	106	110	117,3
8 Poland	100	93	104	113	116,9
9 Iceland	100	107	108	112	115,9
10 New Zealand	100	105	108	111	113,4
11 United States	100	91	101	109	112,4
12 Germany	100	87	100	108	111,7
13 Netherlands	100	92	103	107	110,6
14 Spain	100	90	101	108	110,5
15 Hungary	100	90	100	108	110,2
16 Ireland	100	96	102	108	109,5
17 Portugal	100	89	98	105	108,3
18 Belgium	100	91	98	104	106,1
19 Switzerland	100	92	99	103	105,7
20 Israel	100	88	99	105	105,1
21 France	100	88	96	101	103,8
22 Chile	100	95	98	103	103,7
23 United Kingdom	100	91	97	102	102,8
24 Sweden	100	86	96	102	102,5
25 Austria	100	84	92	98	99,6
26 Denmark	100	91	93	99	99,5
27 Slovenia	100	84	92	99	99,5
28 Italy	100	82	92	98	99,5
29 Canada	100	86	92	96	97,5
30 Luxembourg	100	87	93	98	96,6
31 Norway	100	96	96	94	96,1
32 Japan	100	76	94	94	93,8
33 Finland	100	79	85	87	87,1
34 Greece	100	81	85	85	83,0
OECD	100	89	99	105	108

Kilde: CEPOS på baggrund af OECD

Det fremgår af tabel 1, at den danske eksportmængde (med indeks 99,5) i 2012 fortsat ikke har nået samme niveau som i 2008. Det er en svagere udvikling, end de fleste andre OECD-lande har oplevet og svagere end OECD-gennemsnittet.

Blandt de lande, som Danmark normalt bliver sammenlignet med, har kun Norge og Finland klaret sig ringere end Danmark. I den forbindelse skal man være opmærksom på olie- og gaseksport står for en stor del af Norges samlede eksport, samt at Finland er mærket af Nokias ringe performance på Smartphone-markedet. Til gengæld har lande som Polen, Tyskland, Holland, Frankrig, Belgien, Storbritannien og Sverige alle haft en bedre mængdemæssig eksportudvikling siden 2008 end Danmark.

Havde Danmark haft en udvikling i eksportmængderne svarende til lande som fx Sverige og Tyskland, ville beskæftigelsen i Danmark have været større.

Danmark i bunden af OECD på eksportudvikling i værdi

Værdien af dansk eksport er vigtig for danskernes velstand. Hvis vi eksporterer til en højere pris, målt i udenlandsk valuta, vil vi være i stand til at købe flere udenlandske varer og på den måde udnytte den internationale specialisering af produktionen. Vi kan - populært sagt - købe flere bananer og fladskærme, hvis værdien af vores eksport stiger.

Den danske udvikling i eksporten har imidlertid ikke været imponerende set i forhold til andre OECD-lande. Danmark indtager således en plads som nr. 32 ud af 34 lande, når man ser på udviklingen siden 2008, jf. tabel 2.

	2008	2009	2010	2011	2012
1 Australia	100	83	115	137	131,5
2 Korea	100	84	107	126	129,3
3 Mexico	100	79	102	119	126,0
4 Chile	100	86	111	128	123,1
5 Estonia	100	73	89	121	120,1
6 New Zealand	100	82	104	121	119,8
7 United States	100	86	100	114	119,1
8 Turkey	100	82	89	106	119,0
9 Switzerland	100	90	100	119	116,0
10 Slovak Republic	100	78	89	109	112,2
11 Israel	100	84	99	111	110,5
12 Poland	100	80	94	110	108,3
13 Iceland	100	86	95	111	108,0
14 Czech Republic	100	80	91	108	105,5
15 Ireland	100	92	95	106	103,2
16 Canada	100	73	88	102	102,6
17 Spain	100	82	90	106	102,3
18 Netherlands	100	82	92	105	102,1
19 Japan	100	74	97	104	101,8
20 Germany	100	80	90	105	101,7
21 Portugal	100	80	88	104	100,4
22 United Kingdom	100	79	87	100	98,7
23 Luxembourg	100	80	89	104	98,2
24 Sweden	100	75	88	103	97,7
25 Belgium	100	81	88	102	97,1
26 Norway	100	71	80	96	95,8
27 France	100	80	86	98	93,9
28 Hungary	100	78	86	100	93,7
29 Slovenia	100	79	85	99	93,2
30 Italy	100	76	83	96	92,7
31 Austria	100	78	84	97	91,9
32 Denmark	100	79	84	95	91,0
33 Greece	100	75	79	88	81,5
34 Finland	100	70	75	84	78,8
OECD	100	81	92	107	105,3

Kilde: CEPOS på baggrund af OECD

Kun Grækenland og Finland har haft en ringere udvikling i eksporten siden 2008 end Danmark. Tyskland og Sverige ligger hhv. ca. 11 og 7 pct. point over Danmark i 2012.

Svag dansk prisudvikling for eksport

Forskellen på eksporten i mængde (tabel 1) og eksporten i værdi (tabel 2) skyldes dels prisudviklingen på eksportvarer og dels valutakursudviklingen. I tabel 3 har vi derfor dekomponeret eksportvæksten i mængdeudvikling (i pct.), prisudvikling (i pct.) og valutakursudvikling (i pct.) for at kunne isolere de enkelte effekter.

Som det også fremgik af tabel 1, har Danmark i perioden 2008-2012 haft en svag udvikling i eksportmængden. Det gælder både absolut og i forhold til andre OECD-lande. Danmark indtager således en placering som nr. 26 af 34 OECD-lande på udviklingen i mængde.

På prisudviklingen ligger Danmark lidt under OECD-gennemsnittet med en samlet prisudvikling i dansk eksport fra 2008 til 2012 svarende til 3,8 pct. mod et OECD-gennemsnit på 4,8 pct. På prisudviklingen for eksportprodukter indtager Danmark derfor en plads som nr. 21 af 34 OECD-lande. Den danske prisudvikling på eksportprodukter ligger lavere end OECD-gennemsnittet. Denne udvikling er bemærkelsesværdig, da prisudviklingen for dansk eksport i en længere årrække har været høj i international sammenhæng. Dette har ofte været fremhævet som en stor fordel, som kunne afbøde på virkningerne af en svækket lønkonkurrenceevne.

En mulig forklaring på den forholdsvis lave prisudvikling kan være, at den danske lønkonkurrenceevne er blevet styrket siden 2008, hvorved omkostningerne er steget mindre i Danmark end i mange andre OECD-lande. I givet fald har de danske producenter i mindre grad end deres udenlandske konkurrenter været nødt til at overvælte omkostninger i priserne, hvilket isoleret set styrker dansk eksport.

Lægger man mængde- og prisudviklingen sammen, får man landenes eksportudvikling i national valuta. Her har Danmark haft den 27. bedste (eller 8. ringeste) eksportudvikling af de 34 OECD-lande i den givne periode. Også i forhold til placeringen viser det sig således, at den danske prisudvikling ikke har vist sig positiv sammenlignet med andre OECD-lande.

Sidst fremgår det af tabel 3, at den danske krone (sammen med EURO) har deprecieret i forhold til USD siden 2008. Derved kan man købe færre varer i USD for samme eksportindtægt i kroner, hvilket svækker danskernes velstand.

Tabel 3. Samlet eksportvækst 2008-2012 i USD samt bidrag hertil

	Mængde	Pris	Vækst i værdi (national valuta)	Valuta- udvikling	Vækst i værdi pct.point (fælles valuta)
1 Australia	17,3	-9,2	6,5	23,4	31,5
2 Korea	28,8	2,6	32,1	-2,2	29,3
3 Mexico	17,9	26,5	49,1	-15,5	26,0
4 Chile	3,7	10,5	14,6	7,4	23,1
5 Estonia	27,0	7,7	36,7	-12,2	20,1
6 New Zealand	13,4	-8,4	3,9	15,3	19,8
7 United States	12,4	6,0	19,1	0,0	19,1
8 Turkey	23,6	32,8	64,2	-27,5	19,0
9 Switzerland	5,7	-4,9	0,4	15,5	16,0
10 Slovak Republic	19,7	2,9	23,1	-8,9	12,2
11 Israel	5,1	12,9	18,7	-6,9	10,5
12 Poland	16,9	25,2	46,3	-26,0	8,3
13 Iceland	15,9	32,5	53,6	-29,7	8,0
14 Czech Republic	17,7	2,8	21,0	-12,8	5,5
15 Ireland	9,5	7,5	17,7	-12,3	3,2
16 Canada	-2,5	-1,5	-3,9	6,8	2,6
17 Spain	10,5	5,5	16,6	-12,3	2,3
18 Netherlands	10,6	5,2	16,4	-12,3	2,1
19 Japan	-6,2	-16,3	-21,4	29,5	1,8
20 Germany	11,7	3,8	15,9	-12,3	1,7
21 Portugal	8,3	5,7	14,5	-12,3	0,4
22 United Kingdom	2,8	11,8	14,9	-14,1	-1,3
23 Luxembourg	-3,4	16,0	12,0	-12,3	-1,8
24 Sweden	2,5	-2,1	0,4	-2,7	-2,3
25 Belgium	6,1	4,3	10,7	-12,3	-2,9
26 Norway	-3,9	2,8	-1,2	-3,1	-4,2
27 France	3,8	3,1	7,0	-12,3	-6,1
28 Hungary	10,2	11,2	22,5	-23,5	-6,3
29 Slovenia	-0,5	6,8	6,2	-12,3	-6,8
30 Italy	-0,5	6,2	5,6	-12,3	-7,3
31 Austria	-0,4	5,2	4,8	-12,3	-8,1
32 Denmark	-0,5	3,8	3,4	-12,0	-9,0
33 Greece	-17,0	12,0	-7,0	-12,3	-18,5
34 Finland	-12,9	3,1	-10,2	-12,3	-21,2
OECD	7,7	4,8	12,8	-6,6	5,3

Note: Den værdimæssige vækst fås ved at multiplicere volume, pris og valutakurs. 'Pris' er residualopgjort.

Kilde: CEPOS på baggrund af OECD

Også svag eksportudvikling for industrivarer

Billedet af en relativ svag eksportudvikling bekræftes, når man fokuserer på eksporten af industrivarer. I de to første kvartaler af 2013 ligger Danmark stadig under eksportniveauet i de tilsvarende to første kvartaler i 2008 - vel at mærke i løbende priser (DKK). Og sammenlignet med de øvrige OECD-lande placerer det Danmark som nr. 21 af 29 OECD-lande, når man måler på udviklingen i industrieksport siden 2008 i fælles valuta, jf. tabel 4.¹

¹ Der er ikke data for Mexico, Canada, Chile, Israel og Grækenland i MSIT-databasen for kvartalsvis industrieksport.

Hvis Danmark skal bevæge sig op i midterfeltet af OECD-lande på udvikling i industrieksport siden 2008, kræver det en væsentlig højere eksportvækst end andre OECD-lande i de kommende kvartaler.

I den forbindelse vil en forbedring i lønkonkurrenceevnen for fremstillingsvirksomhederne kunne øge eksporten og dermed understøtte industribeskæftigelsen.

Tabel 4. Eksportudvikling for industrivarer, indeks 100=2008 (løb. priser, løb. USD)

		2.kvartal 2013
1	Estonia	159
2	Korea	147
3	Slovak Republic	137
4	Switzerland	133
5	United States	128
6	Turkey	128
7	Poland	126
8	Portugal	125
9	Czech Republic	121
10	Australia	119
11	Spain	117
12	United Kingdom	116
13	New Zealand	113
14	Hungary	111
15	Germany	109
16	Austria	108
17	Italy	108
18	France	108
19	Netherlands	106
20	Slovenia	106
21	Denmark	105
22	Belgium	104
23	Japan	102
24	Ireland	99
25	Sweden	99
26	Norway	96
27	Iceland	86
28	Luxembourg	86
29	Finland	77

Note: For Belgien, New Zealand og Portugal er data for 1. kvrt. 2013. USA er data for 3. kvartal 2012 og for Korea 4. kvartal 2012.